

Uusi alku 35
Mark 9:30–37
Savonlinnan Tuomiokirkko, 6.4.2011

Jeesus puhuu jälleen kuolemastaan sekä antaa opetuslapsilleen muuta evästystä

Olemme Markuksen evankeliumissa päässeet jaksoon, jota kommentaareissa nimitetään otsikolle ”Jeesuksen matka Jerusalemiin”. Otsikko on sikäli vähän huono, että jakson kuvaamien tapahtumien alussa Jeesus ei suinkaan lähde Gennesaretin järveltä etelään, kohti Jerusalemiä, vaan pohjoiseen, Filippuksen Kesarea –nimisen kaupungin tienoille. Siellä Pietari tunnustaa hänet Messiaaksi, siellä hän ilmoittaa tulevan kohtalonsa, että hän joutuu kärsimään paljon kansan johtajien käsissä ja että he tappavat hänet mutta hän nousee kuolleista.

Siellä Jeesus myös antoi lähimpien opetuslastensa nähdä välähdyksen jumalallisesta kirkkaudestaan, ns. kirkastusvuorella.

Mutta nyt välinäytös pohjoisessa on ohitse ja varsinainen matka kohti Jerusalemiä ja siellä odottavaa kärsimystä on alkamassa.

Jeesus puhuu kuolemastaan

He lähtivät sieltä ja kulkivat Galilean halki. Jeesus ei tahtonut kenenkään saavan tietää siitä, sillä hän opetti opetuslapsiaan. (Mark 9:30–31)

Jeesuksen tehtävä Galileassa oli päättynyt. Siksi hän ei tahtonut lainkaan väkijoukkoja ympärilleen. Ihmisten parantaminen ja auttaminen ja saarnaaminen oli nyt ohi. Oli keskityttävä opettamaan opetuslapsille, mitä hänellä ja heillä olisi edessä.

Hän sanoi heille: ”Ihmisen Poika annetaan ihmisten käsiin, ja he tappavat hänet, mutta kolmen päivän kuluttua hän nousee kuolleista.” (Mark 9:31)

Jeesus tarkoitti Ihmisen Pojalla itseään.

Hän oli jo hieman aiemmin kertonut opetuslapsilleen vastaavan asian, mutta hieman eri sanoin:

Sitten Jeesus alkoi selittää opetuslapsille, että Ihmisen Pojan täytyy kärsiä paljon. Kansan vanhimmat, ylipapit ja lainopettajat hylkäävät hänet, ja hänet surmataan, mutta kolmen päivän kuluttua hän nousee kuolleista. (Mark 8:31)

Nyt Jeesus ei puhunut ”kansan vanhimmista, ylipapeista ja lainoppineista” surmaajinaan, vaan sanoi, että ”Ihmisen Poika annetaan *ihmisten* käsiin.”

Tämä tarkoittaa sitä, että Jeesuksen surmaajia eivät olleet vain jotkut tiukkapiipoiset fariseukset ja fundamentalistit ja kierot uskonnolliset poliitikot. Jeesus ”annettiin ihmisten käsiin”. Koko ihmiskunta osallistui hänen tappamiseensa.

Miksi Raamattu tällaista väittää? – No siksi, että ihmiskunta on pohjimmiltaan Jumalalle vihamielistä. Me olemme luonnostamme paossa Jumalaa, niin kuin Adam ja Eeva pusikossa Jumalaa piilossa, emmekä tahtois, että hän koskaan löytää meitä.

Mutta kun Jumala löysi meidät Pojassaan Jeesuksessa ja tuli itsekin ihmiseksi meidän luoksemme, niin siitä ihmiskunta ei tosiasiaassa pidä. Näin Johanneksen evankeliumi asian ilmaisee:

Todellinen valo, joka valaisee jokaisen ihmisen, oli tulossa maailmaan. Maailmassa hän oli, ja hänen kauttaan maailma oli saanut syntynsä, mutta se ei tuntenut häntä. Hän tuli omaan maailmaansa, mutta hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan. (Joh 1:9–11)

Miksi ihmiskunta ei luonnostaan ota Jeesusta vastaan, vaan antaa hänet mielummin ristiinnaulittavaksi? Siksi, että me haluamme luonnostamme pärjätä Jumalan edessä omillamme. Me emme suostu siihen, että vain Jeesuksen uhri voi vapauttaa meidät syyllisyydestämme. Luonnostaan ihminen pitää kiinni siitä, ettei hänellä Jumalan edessä sellaista syyllisyyttä ole. Tai että ”jumala” on määritelmäkysymys. Jokaisen jumala on se, mitä hän jumalallisena ja arvokkaana pitää.

Tämä ihmiskunnan jumalanvastaisuus ja jeesuksenvastaisuus näkyi kaikkein selvimmin siinä, kun Ihmisen Poika annettiin ”ihmisten käsiin”. Ei pidä kuvitella, että hänet ristille huutanut kansanjoukko oli vain kieroja fariseuksia ja lainopettajia; kyllä siinä oli koko ihmiskuntaa edustamassa ihan tavallisia perheenisä ja äitejä ja nuorukaisia ja neitoseja.

Opetuslapset arkailivat Jeesusta

Opetuslapset eivät ymmärtäneet, mitä hän näillä sanoillaan tarkoitti, mutta eivät rohjenneet kysyä häneltä. (Mark 9:32)

Markus on jo aiemmin kertonut siitä, että opetuslapset eivät ymmärtäneet Jeesuksen puhetta näistä asioista. Ilmeisesti ymmärtämättömyys liittyi ennen kaikkea Jeesuksen puheeseen ylösnousemisesta. Sitähän Pietari, Jaakob ja Johannes olivat keskenään pohdiskelleet laskeutuessaan kirkastusvuorelta, mutta eivät silloinkaan olleet ymmärtäneet. Eikä se ihme ollutkaan. Olihan ylösnousemus jotain todella outoa ja ennenkuulumatonta.

Mutta se jotenkin ihmetyttää, että opetuslapset eivät uskaltaneet edes kysyä Jeesukselta, mitä hän tarkoitti.

Tämä puhuu jälleen sen puolesta, että käsityksemme Jeesuksesta hempeänä kiiltokuvajeesuksena on periaatteellisesti pielessä. Hänessä oli myös sellaista arvovaltaa, jotain sellaista etäisyyttä ja pyhyyttä, että edes hänen lähimmät oppilaansa eivät uskaltaneet ainakaan aina lähestyä häntä edes kaikkein polttavimpien kysymystensä kanssa.

Kotiinpaluu ja ”Kapernaumin katekismus”

He saapuivat Kapernaumiin. Kotiin tultuaan Jeesus kysyi opetuslapsilta: ”Mistä te matkalla keskustelitte?” (Mark 9:33)

Nyt on siis palattu pohjoisesta takaisin Kapernaumiin, jonka Markus on ennenkin maininnut Jeesuksen tukikohtana. Kapernaumiin saapuminen antaa Jeesukselle mahdollisuuden antaa

opetuslapsilleen evästystä siitä, miten häntä piti seurata. Kommentaarissa tätä evästysten pätkää on kutsuttu ”Kapernaumin katekismukseksi”.

Näyttää jälleen siltä, että matkalla Jeesus on kävellyt hieman erillään oppilaistaan. Hän ei suinkaan rupatellut iloisena heidän kanssaan. Kai hän oli kuitenkin sivukorvalla kuullut jotain heidän keskustelustaan, kun halusi palata siihen kotiin päästyä.

He olivat vaihi, sillä he olivat väitelleet siitä, kuka heistä oli suurin. Jeesus istuutui, kokosi kaksitoista opetuslastaan ympärilleen ja sanoi heille: "Jos joku tahtoo olla ensimmäinen, hänen on oltava viimeinen ja kaikkien palvelija." (Mark 9:34–35)

Kai opetuslapset tiesivät, että Jeesuksen seuraajien oli sopimatonta keskustella arvojärjestyksestään. Olivathan he kuulleet, että heidän mestarinsa oli matkalla kaikkeen muuhun, kuin ulkonaiseen loistoon ja suuruuteen. Siksi he häpesivät ja olivat vaihi, eivätkä ilenneet vastata hänelle.

Johtaja olkoon kaikkien palvelija

Jeesus kuitenkin piti asiaa ilmeisen tärkeänä. Siksi hän varta vasten kokosi kaikki 12 opetuslastaan ympärilleen ja opetti tärkeä totuuden: "Jos joku tahtoo olla ensimmäinen, hänen on oltava viimeinen ja kaikkien palvelija.”

Miten tämä onnistuu meiltä nykyajan kirkon johtajilta? Sen me näemme viimeistään viimeisellä tuomiolla.

Mutta jo nyt on äärimmäisen tärkeätä muistaa, että kristillisyyden ei mitenkään voi olla keskinäistä kilpailua pyhyudessa, suuruudessa, viisaudessa, oppineisuudessa ja tärkeydessä. Seurakunnassakin tarvitaan myös kaikkea tuota, pyhyttä, suuruutta, viisautta, tärkeyttä, oppineisuutta ja valtaa. Mutta kaikessa siinä on oltava perimmäisenä motiivina toisten palveleminen.

Jos motiivina on jokin muu, esim. ylpeys ja salainen itsekorotus, niin sellaista Jumala vihaa.

”Jumala on ylpeitä vastaan, mutta nöyrille hän antaa armon.” (Jaak 4:6)

Jeesuksen Kapernaumin katekismus oli elävästi kuvitettu:

Sitten hän asetti heidän keskelleen lapsen, otti hänet syliinsä ja sanoi: "Joka minun nimessäni ottaa luokseen yhdenkin tällaisen lapsen, se ottaa luokseen minut. Ja joka ottaa minut luokseen, ei ota minua, vaan sen joka on minut lähettänyt." (Mark 9:37)

Jeesus siis asetti esikuvaksi lapsen ja lapsen hoivaamisen. Se on suurta, kun autetaan avutonta ja turvatonta Kristuksen nimessä, siis hänen käskystään ja hänen palvelemisekseen. Eikä suinkaan se ole suurta, että hänen oppilaansa kiistelevät siitä, kuka on paras ja pyhin ja tärkein. Useinhan juuri tällaiseen liitetään ajatus siitä, kuka saa toimia Kristuksen nimissä ja hänen valtuuttamanaan. Jeesus sanoo, että ei se toimi hänen nimissään, joka haalii itselleen eniten valtaa ja arvostusta, vaan se, joka nöyrtyy palvelemaan muita, kaikkein vähäisimpiäkin.

Sellaisesta ei saa itselleen ulkonaista kunniaa ihmisiltä, mutta Jumala arvostaa sitä enemmän kuin mitään.

Kysymys sisäpiirin ja liittolaisten suhteesta

Nyt kun siinä Kapernaumin kodissa oltiin koolla ja keskusteltiin matkan tapahtumista, niin Jeesuksen sanat ”minun nimessäni ottaa luokseen” toi Johannekselle mieleen myös toisen tapauksen, jossa ”sinun nimessäsi” toimimisella oli osuutta.

Johannes sanoi hänelle: "Opettaja, me näimme erään miehen ajavan pahoja henkiä ulos sinun nimessäsi. Me yritimme estää häntä, koska hän ei kuulu meihin." (Mark 9:38)

Johannes ja hänen veljensä Jaakob olivat alkukristittyjen parissa tunnettuja suvaitsemattomasta innostaan. Heidän luonteestaan kertoo sekin, että Jeesus oli antanut veljesparille lisänimen Boanerges, Ukkosenjylinän pojat. Luukkaan evankeliumin mukaan Jaakob ja Johannes olivat halunneet manata tulen taivaasta tuhoamaan kylän, joka ei ollut suostunut ottamaan Jeesusta vastaan. Jeesus ei siitä pitänyt, vaan nuhteli heitä (Luuk 9:52–56). Nytkin Johannes oli luultavasti kiihkoilijaveljensä kanssa yrittänyt väkivalloin pakottaa jonkun henkien manaajan olemaan käyttämättä Jeesuksen nimeä. Jeesus kuului heille, ei muille.

On aivan ymmärrettävää, että Jeesuksen nimeä oli alettu yleisesti käyttämään loitsittaessa. Tuon ajan loitsukirjoissa oli paljon voimakkaita nimiä, joitten uskottiin vaikuttavan sellaisenaan, vailla erityisempää suhdetta nimen haltijaan. Juutalaiset loitsijat käyttivät Jeesuksen nimeä loitsuissaan, vaikka eivät olisi edes olleet kristittyjä. Tällaisestahan kerrotaan myös Apostolien teoissa:

Myös jotkut kiertelevät juutalaiset henkienmanaajat alkoivat loitsiessaan lausua Herran Jeesuksen nimeä. Karkottaessaan sairaista pahoja henkiä he sanoivat: "Minä vannotan teitä sen Jeesuksen nimessä, jota Paavali julistaa." Näin tekivät myös juutalaisen ylipapin Skeuaksen seitsemän poikaa, mutta paha henki vastasi heille: "Jeesuksen minä tunnen ja Paavalinkin tiedän, mutta keitä te olette?" Ja mies, jossa paha henki oli, ryntäsi heidän kimppuunsa, nujersi heidät kaikki ja runteli heitä niin, että heidän oli alasti ja verissä päin paettava talosta. (Apt 19:13–16)

Jeesus ei kuitenkaan hyväksynyt sitä, että Johannes oli yrittänyt saada *copy rightin* tai brändisuojan Jeesuksen nimeen:

Mutta Jeesus vastasi: "Älkää estäkö häntä. Eihän yksikään, joka tekee voimateon minun nimessäni, voi heti perään puhua minusta pahaa. Joka ei ole meitä vastaan, on meidän puolellamme (Mark 9:39–40).

Sisäpiiriläisyydellä on rajansa

Aiemmin Jeesus oli painottanut sitä, että vain hänen opetuslapsillaan, jotka seurasivat häntä, oli hänessä avain ”valtakunnan salaisuuden” ymmärtämiseen. Ulkopuolisille hänen opetuksensa jäi vertauksiksi, joita he eivät ymmärtäneet (ks. ed. esim. Mark 4:10–12).

Sisäpiiriläisyydelläkin on kuitenkin rajansa. Johannes ja Jaakob pyrkivät omimaan Jeesuksen väärällä tavalla itselleen ja samalla korottivat itsensä hänen veroisekseen.

Tätä pyrkimystä vastaan Jeesus opetti, antiikin aikana tunnetun yleisen määritelmän mukaan, että puolueettomat luetaan ystäviksi: ” Joka ei ole meitä vastaan, on meidän puolellamme.”

Samasta asiasta puhuu Jeesuksen opetuksen loppu: Niinkin pieni hyvä teko kuin vesimaljan antaminen vainotulle Kristuksen seuraajalle luetaan hyväksi teoksi.

Totisesti: joka antaa teille maljallisen vettä sen tähden, että te olette Kristuksen omia, ei jää palkkaansa vaille. (Mark 9:41)

Tässä on ilmeisesti kaikuja alkuseurakunnan myöhemmin kokemista vainoista. Niissä tultaisiin kokemaan, että monet ei-kristityt auttaisivat ja osoittaisivat inhimillisyyttä. Pieninkin sellainen palkittaisiin, joten sellaista puolueetonta inhimillisyyttä piti arvostaa.

Mutta jos joku johdattaa lankeemukseen yhdenkin näistä vähäisistä, jotka uskovat minuun, hänelle olisi parempi, että hänet heitettäisiin mereen myllynkivi kaulassa. (Mark 9:42)

Oli siis käyvä niinkin, että kristityt joutuisivat kokemaan myös sellaista, että näennäisen puolueeton taho tulee houkuttelemaan heitä luopumaan Kristuksesta ja hänen evankeliumistaan. Jos joku siinä onnistuu, se on niin hirmuinen rikos, että sen tekijälle olisi onnellisempaa, että hänet olisi upotettu mereen kivi kaulassaan.

Mitä tästä loppukeskustelusta voi oppia? No ainakin sen, että kirkon ja seurakunnan tulee suhtautua suopeasti kaikkiin ns. ”maallisiin” ja uskonnollisesti puolueettomiin yhteistyötahoihin. ”Joka ei ole meitä vastaan, se on meidän puolellamme.” Voimme tehdä kristittyinä yhteistyötä kaikkien ns. ”hyvän tahdon ihmisten” kanssa heidän taustaideologiastaan huolimatta, yhtä hyvin Punaisen ristin kuin Mannerheimin lastensuojeluliiton kuin sotaveteraanijärjestöjen, kuntien sosiaali- ja nuorisotoimen ym. kanssa.

Mutta jos nämä ”hyvän tahdon ihmisten” järjestöt pyrkivät saamaan aikaan sen, että me tingimme uskostamme Kristukseen, jotta toimintamme olisi yleisen mielipiteen mukaan hyväksyttävää, niin sellainen on kamalaa, ei siihen lankaan pidä mennä.

Muuten on kohta itselläkin myllynkivi kaulassa ja meri odottaa.